

Diversi Tractatvs

Coloniae Agrippinae, 1629

Qvæstio IX. An S. Eucharistia Sagis in carcere morituris ministrati debeat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61359)

cenfeatur crimen, tali pœna (vt po-
nimus) dignum, ipfo facto confite-
ri, ficut docet Gomez *cit. c. 1. num. 79.*
Copraru. 2. *refolut. c. 2.* Delrius *cit. ca.*
19. & videri potest Menoch. *de arbitr.*
99. *cafu 285.* Sed etfi Saga, verbi gra-
tia, libi ipfi necem adferens, ante
mortem de crimine doleat, confi-
teatur, imò & Euchariftiæ sacramē-
tum accipiat, nihilominus Iu-
dex tribunalis fui confuetudinem
fequi potest, vt eius, tāquam de cri-
mine suo confeffæ, cadauer creme-
tur, memoria damnetur, bona con-
fifcentur: cūm pœnitentia illa sa-
cramentalis foro externo nihil præ-
iudicij adferre soleat.

Excipe II. Iudex permittens cor-
pus feptulturæ tradi, tamen protesta-
ri poterit, quod litem contra male-
ficum cœptam profequi velit, citatis
ad defenfionem ijs quorum inter-
est, ficuti & in hærefis crimine fer-
uatur, teſte Delrio l. c. Verum hoc
ius agendi contra defunctum, quin-
quennij tantum ſpatio durat, ſecū-
dum ciuile ius, ficuti colligitur ex *l. ſi*
quis defunctum, Cod. de apoſtatis, & docet
Gloſſ. recepta in *l. Manicheos, Cod. de*
hereticis, ver. ſubire, Clarus *queſtion. 51.*
numer. 14. Gomez *numer. 81.* In foro
autem canonico quid obſeruandum
ſit, videre eſt in *c. 2. de præſcript. in 6.*

31 Corollarium. Reprehendenda
eſt praxis quorundam Iudicum, qui
in promulgata ſententia Sagæ ad
mortem damnatæ, aliam extra, aut
intra carcerem defunctam interdū
nominant; quod verbi gratia, fuerit

focia, aut magiſtra artis magicæ, cum
tamen de hoc crimine contumæta nō
fuerit, nec confeffa. Quare iniquum
eſſe videtur, talem publica ſenten-
tia veluti damnatam, infamare. Si ta-
men vehementiſſima, & quaſi indu-
bitata indicia habeantur, vt ſi quin-
que, aut ſex Sagæ cum debitis cir-
cumſtantijs ac coniecturis, conſtan-
ter aſſeuerarent de aliqua defuncta,
quod fuiſſet magiſtra in hoc genere
magiæ; tolerari potest conſuetudo,
vt in promulgatione nominetur, ſi
de hoc crimine iam publicè infama-
ta fuerit.

QVÆSTIO IX.

An S. Euchariftia Sagis in carcere
morituris miniſtrari
debeat?

NON loquor de ijs, quæ ad ſup-
plicium mortis ducendæ ſunt,
quibus (ſicuti & alijs Reis damna-
tis) ſacrum Viaticum ſi pœnitentes,
& confeffæ ſint, negari non poſſe,
dicam *lib. 5. tract. 4. c. 6. numer. 13.* & vi-
deri potest Binsfeld. *memb. 2. conclus.*
7. dub. 5.

Ad propoſitam autem quæſtio-
nem reſpondeo, & dico I. Si mulier
de veneficijs valdè ſuſpecta, crimen
non confiteatur (ſiue torta ſit, ſiue
non torta propter corporis infirmi-
tatem, ſc̄tum in vtero &c.) ſacra
Euchariftia priuari non potest; ſi pe-
tat, & ſacramentaliter confeffa ſit.
Eſt communis, & probatur ex regu-
la canonica: Cui ſacramentum re-
conciliationis ſeu pœnitentiæ da-
tur,

tur, neque viaticum negandum est. Atque extrēdi debet assertio I. ut locum etiam habeat, etsi mulier crimē in tortura confessā sit; sed postea in publico iudicio reuocari: quia confessio in tortura, nisi postea ratificetur, nō censetur esse alicuius momenti. II. Etsi mulier corā Iudice, & Notario extra torturam crimen confessā sit, postea tamen reuocari, alatis iudicijs ratiſtatis, ob quę Iudex, propter variationē & inconstantiam; ad nouo tormenta deuenerit; si ea mulier constanter pertulit, censetur expurgasse priorē confessionē. Quare si postea in dicta retractatione, seu contestatione innocentiam perseueret, non debet in mortis periculo constituta sacramentis priuari. Neque his obstat, in quibusdam tribunalibus consuetudinem esse, ut confessio semel facta non nisi per tres torturas purgetur: nā, ut racea, hanc praxin iuri conformem nō esse; quia tortura expurgat antecedentes criminis præsumptiones, sicuti ex communi Farinacius q. 4. n. 26. & q. 40 n. 2. Delrius lib. 5. f. 9. §. ceterum: saltem illa extendi non debet ad sacramentorum subtractionem. Et enim sacramenta morituro negati non possunt, nisi constet, eum esse in statu peccati mortalis: de tali autē muliere, quę crimen semel confessā, postea retractauit, non constat esse in statu mortalis peccati, videlicet falsę, & pertinacis reuocationis. Alioquin enim Iudex non debuisset eam torturę subijcere: cūm tortura

adhibenda sit tantūm in causa dubia ad dignoscendam veritatem.

Dico II. Etsi mulier de crimine confessā, vel secundum præsumptionē fori externi cōuicta sit; si tamen corā Confessario, post seriam admonitionem, constanter neget, fides ei habenda est in foro conscientię; idēque a peccatis absoluenda, & sacro Viatico ante diem supplicij munienda est, sicuti constat ex ijs, quę supra dixi q. 3. Data opera dixi, Corā Confessario, videlicet in secreto: si enim post Confessionem sacramentalem palam dixit, se innocētē esse; Cōmuniō illi neganda est, propter scādalum: quia publicē præsuntur mendax, pertinax; atque impēnitens.

His quędam addēda sunt: *Primū.* Quod dixi de sacro Viatico, non esse denegandum mulieribus, si iudicio adhuc pendēte in carcere decolaturę putētur; idē fermē sentiendū de sacra sepultura, non esse negandam decedētibus, si de crimine, neq; sufficienter conuicta, neq; confessę fuerint. *Ratio est:* Quia consuetudo illa denegandi sepulturam maleficis, alijsve Reis, licet ante mortem sacramentis muniti fuerint; locum tantūm habet in damnatis, vel quorum memoria etiam post mortem damnari potest: horum autem, qui crimen nec confessi, neque de eo sufficienter conuicti sunt, memoria damnari nō potest. Ergo non debēt sacra sepultura priuari. Ceterū, contra mulierem, crimen maleficij
confi-

confiteri reculantē, vehementissima atque indubitata indicia adsint, improbari non potest praxis, ut ipsi mortuę propter violentā pręsumptionem criminis, sacra sepultura denegetur. Quamquam eiusmodi homini sacramentaliter confessa sacrū Viaticum negare non oportet: quia indicia illa & pręsumptiones fori externi transferri non debent ad internum conscientię examen, & Iudici spirituali, seu Confessario committitur.

Alterum. Si sacra Eucharistia ad Sagas, & alias eiusmodi personas infames deferenda sit, cum minore id solemnitate fieri conuenit; ideoque pulsus cępanę per plateas, & magnus comitatus omitti potest. Neque tamen etiam omnino clām S. Eucharistia deferenda est; perinde, ac si id indecens sit, ideoque nemo scire debeat. Simili ratione dicendum in casibus, quibus Sagę, vel similes Rei in carcere decedentes, vel ultimo supplicio affecti sacre sepulture tradi possunt; non esse id agendum magna cum solemnitate, & cum publicis exequijs; neque tamen etiam omnino clanculum atque furtiuę, sed cum cęremonijs saltem pręcipuis, & quasi substancialibus, quę in Rituali pręscriptę sunt. Interim pietatis opus exercent sanguine iuncti & amici, si pro condemnatis, & supplicio affectis priuatim orent, Sacrificia offerant, vel offerri curent, modo non constet, aut vehemens

pręsumptio sit, impęnitentes decessisse.

Corollarij loco hic aduicere licet casum difficilem & perplexum, at difficiliorem in praxi, ex eodem auctore. Obsterix quędam, pauper mulier, confitetur Sacerdoti, se 40. circiter infantes baptizasse in nomine Zabulon; quibus postea a Paracho, sine alio baptisinate, ceremonia tantum adhibita fuerunt. Persona autem illa non rectę baptizata partim mortua sunt, partim adhuc viuunt; sed ferme per varia oppida, vel etiam regiones dispersę: ut, consideratis omnibus, nullus modus excogitari possit, quo illis defectus Baptismi significetur, nisi mulier Magistratus se prodar, & extremum supplicium subire debeat. Queritur, quid Confessario hic agendum?

Respondendum videtur; quod Confessarius imprimis mulieri explicare debet grauitatem peccati sui, & spirituale damnum, quod hominibus a se perpetrę baptizatis accidit; inducere etiam ad renuntiaandum Diabolo, si cum eo (quod verisimile est) pactum habeat: Quod si eam semel, iterum, vel sæpius, si opus sit, instruatam & catechizatam, rectę dispositam existimet, & verum propositum concepisse non solum abstinendi in posterum ab eiusmodi sacrilegijs, sed etiam satisfaciendi, & pręstandi ea, ad quę Confessarius eam obligatam esse indicauerit, tunc, si hæc promiserit mulier, a peccatis absoluenda est.

Deinde verò seu in ipsa Cõfessione, seu postea, tempore magis opportuno,

tuno, Cōfessarius operam dare debet, vt in muliere excitet desiderium plenè satisfaciendi pro peccatis suis, & reparandi spirituale magnum dānum, quod innocentibus intulit; & ea propter extremum supplicium corporis libenter sustinendi ad salutem animæ suæ & aliorum, seq; ipsam ad hoc offerendi. Quod si autē Cōfessarius ab isto tam heroico facto mulierem suapte natura infirmam, planè abhorrentem conspiciat, non illam vrgendam multum arbitror, dicendo v.g. aliter saluam fieri non posse; ne omnino in desperationem agatur, & in retia Diaboli recidat: sed contentus esse debet, si mulier in posterum à peccatis & sacrilegijs eiusmodi abstinere firmiter proponat. Licet enim, casum istum speculatiuè considerando, probabilissimum videatur, quod hæc mulier teneatur seipsam Magistratui prodero: quia salus corporis ex lege Charitatis postponenda est saluti animæ, præsertim non ad vnus,

sed plurium personarum: Imò hæc obligatio ex iustitia esse videtur: quādoquidem ipsamet mulier homines illos innocentes in salutis sue discrimen per summam iniuriam coniecit: Tamen hic ipse discutiendus fortasse non tam certus est, vt à nemine in dubium reuocari possit: propterea, quod licet maius in genere suo absolutè consideratum sit spirituale, quàm corporale dānum; tamen corporale in hoc casu maximum & certissimum est, non item spirituale; cum homines illi ^{per} contritionem saluari possint. Sed quidquid sit de hac responsione, saltem mulier, vt ponimus, obligationem hanc seipsam prodendi & ad mortem offerendi non agnoscit: edocere autem illam probabiliter ignorantem in re non omnino euidenter, consultum non est, si Cōfessarius arbitretur, se non persuasurum, sed magis obfuturum.

* * *

LECTO